

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till
Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om väg-
trafik i landskapet Åland.

Den 20 november 1974 överlämnade landskapsstyrelsen till landstinget en framställning med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om vägtrafik (1974-75 Lt - Ls framst. nr 14). På grund av framställningen fattade landstinget den 20 januari 1975 beslut om antagande av landskapslag angående ändring av landskapslagen om vägtrafik. Den 23 april 1975 förordnade dock republikens president att förevarande landskapslag skulle förfalla. Motivet härför var den omständigheten att fängelsestraff jämlikt 30 § landskapslagen om vägtrafik skulle kunna följa på underlåtenhet att iakttaga de i lagen intagna bestämmelserna om obligatorisk användning av bilbälte och skyddshjälm, vilka bestämmelser då saknades i rikets motsvarande lag. På grund härav ansåg republikens president att landstinget överskridit sin i 13 § 1 mom. 11 punkten självstyrelselagen angivna behörighet att stadga om straffpåföljder. Numera har dock i riket antagits en lag om skyldighet att använda bilbälte och skyddshjälm (FFS 463/75), vilken lag dock avviker från föreliggande lagförslag bl.a. däri, att skyldighet att använda skyddshjälm vid färd på moped ej föreligger.

Föreliggande lagförslag är i sak likalydande med den förfallna landskapslagen, förutom att de i landskapslagen om vägtrafik ingående straffbestämmelserna kompletterats och att 20 § föreslagits bli ändrad sålunda att landskapsstyrelsen får vidare möjligheter att bestämma om användande av körljus.

För att de nya bestämmelserna om skyldighet att använda bilbälte och skyddshjälm skall få tid att tränga ned i det allmänna medvetandet kommer landskapsstyrelsen att utfärda direktiv till polismyndigheterna om att brott mot bestämmelserna i inledningsskedet skall föranleda åtal endast då upprepad förseelse föreligger eller då vederbörande trots uppmaning av polisman vägrar använda bilbälte eller skyddshjälm.

Detaljmotivering.

2 §. Enligt paragrafens 1) punkt avses med parkering uppställning av fordon, dock ej kortvarig uppställning som vidtagits enbart för på- eller avstigning eller för annat tillfälligt ändamål. Med uttrycket "tillfälligt ändamål" torde närmast avses lossning eller lastning av fordon. Då den nuvarande ordalydelsen kan förorsaka tolkningssvårigheter föreslås att lagrummet ändras så, att därav klart framgår att såsom parkering skall anses all annan uppställning än uppställning av kortvarig art för på- eller avstigning och lastning eller lossning.

11a§. I en ny 11a § föreslås att bestämmelser intages om obligatorisk användning av bilbälte vid färd i bil och skyddshjälm vid färd på motorcykel eller moped.

Bestämmelser om obligatorisk användning av bilbälte och skyddshjälm existerar f.n. såväl i riket som i Sverige och Danmark. I riket är användning av skyddshjälm dock ej obligatorisk för person som färdas på moped.

Från bestämmelserna om obligatorisk användning av bilbälte föreslås undantagna barn under 15 år och person som är kortare än 150 cm samt person som av medicinska skäl ej utan risk kan använda bilbälte. De bilbälten som är i bruk är avsedda för vuxna personer och kan ej utan risk användas av barn och kortvuxen person, enär sådan persons huvud är tungt i förhållande till kroppen i övrigt.

I vissa fall kan användande av bilbälte åsamka oskäligt besvär. Detta gäller bl.a. vid backning, vid färd inom parkeringsområde eller under liknande förhållanden samt i yrkesmässig trafik för personbefordran. Fördenskull föreslås att användande av bilbälte ej heller i dessa fall skulle vara obligatoriskt.

Avsikten är ej att ägare av bil som saknar bilbälten skulle vara tvungen att låta inmontera sådana, utan skyldighet att använda bälte skulle föreligga endast om bilen redan är försedd med bilbälten. Alla ny bilar som registrerats efter den 4 januari 1974 måste vara försedda med bilbälten i framsätet. Då en motsvarande bestämmelse varit gällande i riket redan från den 1 januari 1971 och då huvuddelen av de nya bilar som införs till landskapet kommer via riket är dock antalet bilar i landskapet som är försedda med bilbälten relativt högt och antalet bilar utan bilbälten minskar fortgående. Som av det sagda framgår avser bältestvånget endast förare och framsätesspassagerare.

17 §. Enligt paragrafens 5 mom. skall fordon som kommer till allmän gata eller väg från enskild väg, enskilt område, gårdsplan, parkeringsplats, för stannande reserverat område eller med dem jämförlik plats väja för trafiken på den allmänna vägen eller gatan. Väjningsskyldighet föreligger även vid svängning av fordon från allmän väg eller gata till dylikt område. För att undanröja eventuella tolkningssvårigheter föreslås en komplettering av den i förevarande lagrum ingående förteckningen över de fall då fordonsförare är skyldig att väja för annan trafikant.

18 §. Enligt paragrafens 4 mom. a punkten får fordon ej parkeras inom ett avstånd av tolv meter från vägmärke som anger hållplats för buss eller inom det område som genom vägmarkering angivits såsom busshållplats. Då stannande av fordon på busshållplats av annan orsak än för

av- och påstigning eller för avlämnande eller avhämtande av gods som transporteras med buss ej i regel bör tillåtas, föreslås att en uttrycklig bestämmelse härom intages i lagen. Denna bestämmelse föreslås för klarhetens skull ingå i ett nytt 3a mom., varvid 4 mom. a punkten skulle upphävas.

Enligt paragrafens 4 mom. e punkt får fordon ej parkeras på gång- eller cykelbana eller på bro. När det ej kan anses lämpligt att annat fordon än cykel och moped överhuvud tillåtes stanna på cykel- eller gångbana om ej särskilda skäl föreligger, föreslås, att annat fordon än cykel och moped endast vid tvingande behov tillåtes stanna på cykel- eller gångbana och då endast i det fall att stannandet föranledes av på- eller avstigning eller lastning eller lossning. Bestämmelserna härom föreslås ingå i ett nytt 3b mom., varvid 4 mom. e punkten skulle upphävas samt stadgandet om förbudet att stanna på cykel- eller gångbana intagas i 3 mom. i punkten. Förbudet i 4 mom. e punkten mot parkering på bro och bestämmelserna i 4 mom. i punkten beträffande förbud mot stannande eller parkering på plats där omkörningsförbud anges med vägmärke skulle härvid utgå. Beträffande förbudet mot parkering på bro kan anföras att de broar som numera bygges i allmänhet har samma bredd som vägen, varför parkeringsförbud i dessa fall ej är sakligt motiverat. På de platser där parkeringsförbud kan anses motiverat kan lämpliga förbudsskyltar uppsättas.

Orsaken till att det uttryckliga förbudet mot parkering eller stannande på plats där omkörningsförbud råder enligt vägmärke föreslås upphävt, är att stadgandet är obehövt, när parkering eller stannande på dylika platser redan på grund av bestämmelserna i 2 mom. är förbjudet.

I 5 mom. stadgas om parkering och stannande på gångbana, cykelbana och taxistation samt om rätt att för lastning och lossning parkera där vägmärke förbjuder parkering. Då parkering och stannande på gång- eller cykelbana föreslås bli reglerad på annan plats i paragrafen bör bestämmelserna härom i 5 mom. utgå. Även bestämmelserna om tillfällig parkering för lastning och lossning bör såsom obehövt utgå, när stannande för lastning och lossning uttryckligen skulle tillåtas i 2 §.

Då skillnaden mellan parkering och stannande föreslås bli noggrannare fastställd torde det ej finnas skäl att i fortsättningen tillåta parkering på taxistation, varför även bestämmelsen härom bör utgå. Större delen av bestämmelserna i 5 mom. föreslås således bli upphävda. Endast momentets första mening skulle kvarstå, vilken stadgar att stannande på de i 4 mom. angivna platserna är tillåtet endast på synnerliga skäl.

I 7 mom. föreslås en redaktionell ändring, betingad av vissa av de ovan föreslagna ändringarna.

20 §. Enligt 20 § 1 mom. kan landskapsstyrelsen förordna att körljus skall användas under särskilt bestämd tid. Sådana förordnanden har landskapsstyrelsen utfärdat under åren 1974 och 1975 och har då förordnats att körljus skall användas under tiden 1 oktober - 31 mars. En olägenhet med dessa förordnanden har varit att landskapsstyrelsen ej har möjlighet att förordna om lokala undantag från skyldigheten att använda körljus. Användningen av körljus har nämligen sin största betydelse vid landsvägskörning där hastigheten är relativt hög och där olika naturformationer kan utgöra sikthinder. På platser där hastigheten är begränsad, d.v.s. i praktiken i Mariehamns stad och i andra tätbebyggda samhällen är användningen av körljus under dagtid i allmänhet ej påkallad av trafiksäkerhetsskäl. Fördenskull föreslås att landskapsstyrelsen ges möjlighet att förordna att skyldigheten att under särskilt bestämd tid använda körljus ej skall gälla i Mariehamns stad eller inom andra tätbebyggda samhällen såvitt körhastigheten där är begränsad till högst 50 km/t.

23 §. Enligt paragrafens 4 mom. undantages utryckningsfordon och fordon som användes för trafikövervakning från i paragrafen stadgade hastighetsbegränsningar. Momentets nuvarande utformning kan dock föranleda olika tolkningar beträffande rätten att med utryckningsfordon som tillika är specialbil överskrida för specialbil stadgad högsta tillåtna körhastighet. Fördenskull föreslås, att lagrummet ändras så att det klart framgår att rätt till överskridande av högsta tillåtna körhastighet i ifrågavarande fall föreligger.

29c §. I 30 § stadgas om straff för s.k. trafikförseelse, d.v.s. brott av ringare beskaffenhet, för vilket ej stadgats straff i någon av paragraferna 27-29b. Enligt paragrafen kan för trafikförseelse följa böter eller fängelse i högst 3 månader.

Landskapsstyrelsen anser att brott mot bestämmelserna i den föreslagna 11a § är av sådan obetydlig art att de ej bör föranleda annat straff än böter, varför i en ny 29c § skulle stadgas att för brott mot bestämmelserna i 11a § kan följa endast bötesstraff. På grund härav bör vissa redaktionella ändringar företagas i 30 och 30a §§. I 30a § skulle dessutom stadgas att polisman får möjlighet att underlåta att anmäla förseelse till åtal om han anser att förseelsen är av sådan ringa art att anmärkning är tillfyllest. Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om vägtrafik i landskapet Åland.

I enlighet med Landstingets beslut

upphäves 18 § 4 mom. a och e punkterna landskapslagen den 10 april 1958 om vägtrafik i landskapet Åland (8/58) sådana sagda lagrum lyder i landskapslagen den 20 april 1971, (16/71),

ändras 2 § 1 punkten, 17 § 5 mom., 18 § 3 mom. i punkten, 5 och 7 mom., 20 § 1 mom., 23 § 4 mom., 30 § och 30a § av dessa lagrum 2 § 1 punkten och 18 § 3 mom. i punkten ävensom 5 och 7 mom. sådana de lyder i nämnda landskapslag av den 20 april 1971, 17 §

5 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 10 mars 1972 (15/72), 20 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 2 maj 1974 (43/74), 23 § 4 mom. och 30a § sådana de lyder i landskapslagen den 15 april 1966 (4/66) och 30 § 1 mom. sådant det lyder i landskapslagen den 2 juli 1970 (30/70) samt

fogas till lagen nya 11a och 29c §§ och till lagens 18 § nya 3a och 3b mom., såsom följer:

2 §.

I denna landskapslag avses med

- 1) p a r k e r i n g uppställning av fordon med eller utan förare, dock ej kortvarig uppställning av fordon för på- eller avstigning eller för lastning eller lossning;

11a §.

1. Den som färdas på sådan sittplats i bils framsäte som är utrustad med bilbälte skall använda bilbältet, om han fyllt 15 år och har en längd av minst 150 centimeter.
2. Bilbälte behöver ej användas
 - a) när bilen ej är i rörelse,
 - b) vid backning,
 - c) vid färd inom parkeringsplats, service-, stations- eller verkstadsområde eller under liknande förhållanden, eller
 - d) i personbil som användes i yrkesmässig trafik.
3. Bilbälte behöver ej heller användas när medicinska hinder föreligger enligt läkarintyg.
4. Förare av och passagerare på motorcykel eller moped är skyldig att under färd använda skyddshjälm.

17 §.

5. Då fordon kommer till väg från parkeringsplats, fastighet, servicestation eller annat motsvarande område utanför vägen eller från stig, ägoväg eller annan motsvarande väg, samt då fordon avlägsnar sig från vägen till sådan plats, skall föraren väja för varje annan vägtrafikanter.

18 §.

3. Fordon får ej stannas eller parkeras:

- i) på gångbana eller cykelbana.

3a. Fordon får ej stannas eller parkeras på en genom körbanemarkering angiven sträcka på vardera sidan om vägmärke, som angiver hållplats för buss eller, om markering saknas, närmare än tolv meter från märket. På detta område får fordon dock stannas för på- eller avstigning eller avstigning, eller för avlämnande eller avhämtande av gods,

som transporteras med buss, då stannandet kan ske utan hinder för busstrafiken.

3b. Utan hinder av stadgandet i 3 mom. i punkten får cykel och moped stannas eller parkeras på gångbana eller cykelbana. Även annat fordon får, under förutsättning att särskild försiktighet iakttages, kortvarigt för lastning eller lossning stannas på gång- eller cykelbana då iakttagandet av stadgandena i 2, 3 och 3a mom. och tvingande skäl det påkallar och om gång- eller cykelbanas hållfasthet därvid ej äventyras eller användningen av den oskäligt försvåras. Föraren av fordon som sålunda stannat skall hålla sig i närheten av fordonet och vid behov flytta detsamma till plats där det ej utgör hinder för den övriga trafiken.

5. Stannande på de i 4 mom. nämnda platserna är tillåtet endast av synnerliga skäl.

7. Stadgandena i 1, 3, 3a, 3b och 4 mom. gäller ej om annat angivits medelst vägmärke eller körbanemarkering.

20 §.

I mörker eller skymning eller när sikten på grund av dimma, regn eller snöfall eller av annan sådan orsak är begränsad samt även under annan, av landskapsstyrelsen särskilt bestämd tid, skall vid framförande av motorfordon, motordrivna anordningar och släpfordon användas särskilt föreskrivna när- eller fjärrljus och tillses, att föreskrivna reflexanordningar är rena och även eljest funktionsdugliga. Besluter landskapsstyrelsen att ovan-
nämnt körljus skall användas under särskilt bestämd tid kan landskapsstyrelsen tillika förordna att ^{sådan} skyldighet att använda körljus ej skall gälla inom Mariehamns stad och inom tätbebyggt område, där körhastigheten är begränsad till högst 50 km/t. Endast parkeringsljus får vid körning icke användas.

23 §.

4. I 1 mom. föreskrivna hastighetsbegränsningar gäller ej utryckningsfordon. De i stöd av 3 mom. föreskrivna eller medelst vägmärken angivna hastighetsbegränsningarna gäller ej utryckningsfordon i brådskande uppdrag eller fordon som användes för trafikövervakning.

29c §.

Den som bryter mot bestämmelserna i 11a § dömes till böter.

30 §.

Den som på annat sätt än i 27-29c §§ är angivet bryter mot denna lag eller med stöd därav givna stadganden eller bestämmelser straffas med böter eller med fängelse i högst tre månader.

30a §.

Är i 27 § 1 mom. 29c § och 30 § avsedd överträdelse med hänsyn till omständigheterna ringa, får vederbörande myndighet avstå från att väcka åtal eller ådöma straff för sådan

överträdelse.

Är överträdelse uppenbart av den art som avses i 1 mom. får polisman, utan att skrida till andra åtgärder, tilldela den skyldige anmärkning.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1976.

Mariehamn, den 3 november 1975.

L a n t r å d

Alarik Häggblom

Lagberedningssekreterare

Christer Jansson.